

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/188/2018
Identifikačné číslo spisu: 8716207062
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8716207062.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Y. Q., bývajúcej v V., právne zastúpenej advokátskou kanceláriou AK Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom v Poprade, Mnoheľova č. 830/15, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Hudzík, proti odporcovi Y. Q., bývajúcemu vo B., právne zastúpenému JUDr. Jozefom Furčákom, advokátom so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia č. 44, o zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20 Pc 4/2016, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2018 sp. zn. 7 CoP 28/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. augusta 2017 č. k. 20 Pc 4/2016-87 uložil odporcovi povinnosť prispievať navrhovateľke na výživu mesačne sumou 165 Eur počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Ďalej vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Výkonaným dokazovaním mal za preukázané, že navrhovateľka v súčasnosti študuje na vysokej škole. Jej potreby pokrýva matka, ktorá je síce zamestnaná, avšak nemá dostatočné príjmy, aby mohla pokryť všetky nevyhnutné výdavky. Mal za to, že určená suma výživného pre navrhovateľku, s prihliadnutím na momentálne príjmy odporcu a s prihliadnutím na prezentované náklady navrhovateľky je primeraná. Do zvyšku návrh ako nedôvodný zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 25. januára 2018 sp. zn. 7 CoP 28/2017 rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku zmenil tak, že výživné zo strany odporcu na navrhovateľku zvýšil zo sumy 130 Eur mesačne na sumu 200 Eur mesačne od 1.9.2016 do budúcnosti. Čo do zvyšku žalobu ako nedôvodnú zamietol. Zároveň v dôsledku tejto zmeny rozhodol i o výške dlžného výživného za obdobie od 1.9.2016 do 31.1.2018. Mal za to, že vzhľadom na výrazný nárast odôvodnených potrieb navrhovateľky a podstatné zvýšenie príjmu odporcu pri nezmenenom počte vyživovacích povinností je potrebné považovať zvýšenie výživného na sumu 200 Eur mesačne od 1.9.2016, teda od začiatku mesiaca, v

ktorom navrhovateľka začala študovať na vysokej škole za primerané. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 52 Civilného mimosporového poriadku.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal odporca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil s poukazom na § 420 ods. 1 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP, namietajúc nesprávne vyhodnotenie dôkazov, nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a neumožnenie zúčastnenia sa na pojednávaní. V zmysle vyššie uvedeného preto navrhuje, aby dovolací súd rozhodnutie krajského súdu v plnom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Na konania vo veciach výživného plnoletých osôb sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o dovolaní dovolateľa.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10.1. Podmienky prípustnosti dovolania sa delia na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

10.2. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10.3. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428) odporca napáda rozsudok

odvolacieho súdu.

11. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejmé, že dovolateľ v dovolaní namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, nedostatočné zistenie skutkového stavu a nenariadenie pojednávania, čím namieta porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. V danom prípade teda odporca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd uvádza, že znakmi vady zmätočnosti konania podľa tohto ustanovenia sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

15. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

16. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.), je nepreskúmateľné.

16.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

16.2. Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

17. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabikh proti Rusku z roku 2003). Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu podľa dovolacieho súdu v dostatočnom rozsahu uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská účastníkov konania k prerokovanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom konaní odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní. Nedôvodná je preto argumentácia odporcu, podľa ktorej je rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľný. Pokiaľ odporca spochybňuje správnosť skutkových a právnych záverov súdov odvolacieho súdu, dovolací súd pripomína osobitný charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, v ktorom najvyšší súd môže pristúpiť k posúdeniu vecnej správnosti dovoláním napadnutého rozhodnutia iba za predpokladu, že ide o dovolanie prípustné. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18. K námietke dovolateľa týkajúcej sa nesprávneho vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

19. Dovolateľ ďalej namieta, že odvolací súd nenariadil pojednávanie, na ktorom by sa mohol vyjadriť k dokazovaniu.

20. Dovolací súd v zmysle vyššie uvedenej námietky poukazuje na skutočnosť, že realizácia procesného oprávnenia účastníka byť prítomný na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. Podľa § 68 CMP odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za potrebné.

23. V danom prípade: a/ odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie na zistenie skutočného stavu veci, b/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Procesné strany boli pritom riadne upovedomené o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP). Dovolací súd zdôrazňuje, že vo vzťahu k otcovi plnoletej dcéry nedošlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko odvolací súd mal z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie skutkový stav náležite zistený. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní nedošlo k procesnej vade zmätočnosti namietanej odporcom; prípustnosť jeho dovolania preto z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

25. Najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie dovolateľa odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

26. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods.

3 CSP.

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.